

RIIGIKANTSELEI

EESTI TEGEVUSKAVA AVATUD VALITSEMISE PARTNERLUSES OSALEMISEL 2016–2018

Tallinn, 2016

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	3
2. SENISED TEGEVUSED AVATUD VALITSEMISE PARTNERLUSES	6
3. TEGEVUSKAVA KOOSTAMISE PROTSESS.....	7
4. EDASINE TEGEVUSKAVA.....	9
Kodanikekesksed avalikud teenused	9
Lubadus 1: Suurendada kasutajate osalust avalike teenuste kujundamisel ja arendamisel	10
1.1 e-Maksu-ja Tolliamet 2020	10
1.2 Bürokratia vähendamine ja lihtsam riik – nullbürokratia projekt.....	13
Avatud ja kaasav poliitikakujundamine.....	15
Lubadus 2: Suurendada kaasamist ja läbipaistvust poliitikakujundamisel	16
2.1 Avatud valitsemise põhimõtete rakendamine kohalikul tasandil haldusreformi tulemusena	16
2.2 Kaasavam poliitikakujundamine keskvalitsuse tasandil.....	17
2.3 Avatum ja läbipaistvam seadusloome.....	18
2.4 Riigiasutuste kaasamisvõimekuse ja vabähenduste osalemisvõimekuse suurendamine poliitikakujundamisel	20
Lubadus 3: Suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust	21
3.1 Kaasava eelarvestamise hoogustamine kohalikul tasandil.....	21
3.2 Vabähenduste rahastamise läbipaistvuse suurendamine.....	22
Lubadus 4: Sotsiaalsete ja IKT teadmiste-oskuste arendamine infoühiskonna ja e-riigi võimalusi arvestades	24
4.1 Osalusdemokraatia mõtestamine ja digipädevuste arendamine koolihariduses	24
5. TEGEVUSKAVA ELLUVIIMINE	25

1. SISSEJUHATUS

Avatud valitsemise partnerlus (AVP¹) on rahvusvaheline algatus eesmärgiga suurendada avaliku võimu teostamise avatust, läbipaistvust ja kodanikukesksust ning kasutada uusi tehnoloogiaid valitsemise avatumaks muutmisel. Eesti eesmärk partnerluses osaledes on olnud suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ning jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega. Vähem kui nelja tegevusaastaga on initsiatiiv kasvanud 69 osalejariigini, millele lisanduvad sajad kodanikuühiskonna organisatsioonid. AVP riigid hõlmavad praeguseks juba kolmandiku maailma elanikkonnast ja initsiatiivi raames on tehtud kokku üle 2000 reformiettepaneku².

Avaliku võimu teostamise arendamisel on Eesti järginud avatuse ja läbipaistvuse põhimõtteid, luues vastava õigusliku raamistiku ja kasutades avalikus halduses laialdaselt nüüdisaegseid tehnoloogilisi lahendusi. Sarnaselt teiste Põhjala riikidega on Eesti eesmärk rakendada avatuse, läbipaistvuse ja kaasavuse põhimõtteid poliitikakujundamises läbivalt. Palju partnerlust toimub väljaspool avatud valitsemise partnerlust. Seetõttu kajastab AVP tegevuskava paratamatult vaid osa avatuse suurendamiseks mõeldud initsiatiividest, mida ellu viiakse.

Käesolevast aastast on märkimisväärselt laienenud avatud valitsemise partnerluses osalejate ring. 2016. aasta alguses kutsus Riigikantselei ka parlamenti ja kohalike omavalitsuste esindusorganisatsioone ühinema avatud valitsemise partnerluse initsiatiiviga, et koos edendada avatud valitsemise põhimõtteid ja tugevdada avatust avaliku võimu teostamisel. Riigikogu ja kohalike omavalitsuste esindusorganisatsioonid osalevad nüüd AVP koordineeriva kogu töös. Partnerluse tegevuskava elluviimise koordineerijaks on eri osapooli kaasav koostööfoorum – AVP koordineeriv kogu, mille ülesanne on ka avatud partnerlusega seotud otsuste langetamine (nt tegevuskava tegevuste kohta) ning Eesti AVPs osalemise eesmärkide ja tegevuste laialdane kajastamine.

Tegevuskava koostamise protsessis suurendasime märkimisväärselt AVP koordineeriva kogu rolli. Kogu kokku kutsunud riigisekretär laiendas eri osapoolte koostööfoorumina toimiva AVP koordineeriva kogu mandaati 2014–2016 tegevuskava rakendamise järelevalvajast uue 2016–2018 tegevuskava koostajaks, kes langetab sisulised otsused uue tegevuskava kohta. Seekaudu on varasemad laiapõhjalised arutelud eri osapoolte vahel institutsionaliseeritud regulaarselt kooskäivasse koostööformaati, milles osalejate ringi on veelgi laiendatud ning selles osalevad lisaks valitsusvälistele partneritele ja valitsuse esindajatele ka parlamendi ja kohalike omavalitsuste esindajad.

Eestis käsitletakse AVP eesmärgke teineteist täiendavalt ja nii on tegevuskava koostamisel lähtutud paralleelselt nii deklaratsiooni põhiväärtuste³ kui ka võtmevaldkondade⁴ edendamisest. Tuginedes eri

¹ Ingl. k. Open Government Partnership (OGP), <http://www.opengovpartnership.org/>

² Open Government Partnership: Four Year Strategy 2015-2018. <http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/attachments/OGP%204-year%20Strategy%20FINAL%20ONLINE.pdf>

³ AVP deklaratsiooni põhiväärtused: parandada valitsuse tegevust puudutava info kättesaadavust, toetada kodanikuühiskonna osalust, rakendada kõrgeimaid standardeid ametialasele aususele administratsioonis, suurendada ligipääsu uutele tehnoloogiatele avatuse ja vastutavuse suurendamiseks.

osapooli hõlmava AVP koordineeriva kogu otsusele keskendub AVP 2016–2018 tegevuskava kahele prioriteedile: kodanikesksed avalikud teenused ning avatud ja kaasav poliitikakujundamine. See aga ei tähenda, et teiste AVP võtmevaldkondade arendamisele tähelepanu ei pöörata, vaid fokuseerituse hoidmiseks on keskendutud teatud valdkondadele, kaaludes, milliste tegevuste elluviimise ja eesmärkide saavutamise saame enim panustada just AVP raamistikus. Avatud valitsemise põhimõtete laiemat rakendamist toetavad ka mitmed teised, paralleelselt AVP tegevuskavaga elluviidavad tegevused, mis AVP tegevuskavas ei kajastu. Korruptsiooni ennetamisele suunatud tegevusi juhitakse eraldi korruptsioonivastase strateegia⁵ kaudu. Strateegia eesmärgid on edendada teadlikkust korruptsioonist, suurendada otsuste ja tegevuste läbipaistvust ning arendada uurimisasutuste uurimisvõimekust ja hoida ära julgeolekut ohustavat korruptsiooni.

Avalike teenuste arendamine

Valitsus on seadnud sihiks viia ellu riigivalitsemise reform, mille laiema eesmärgi on muuta riigi valitsemine lihtsamaks, avatumaks, uuenduslikumaks ja paindlikumaks. Avalike teenuste arendamine on riigivalitsemise reformi üks peamisi suundi, et paremad avalikud teenused oleksid kättesaadavad kogu Eestis; ettevõtjate ja elanike suhtlus riigiga oleks lihtsam; riigiasutused avatumad ning riigi sisemine töökorraldus tõhusam ja riigile jõukohasem. See ei ole vaid ühe ministri või ühe ministeeriumi tegevusi kirjeldav koondnimetus, vaid mõtteviis, kuidas **riigi teenused lähtuksid rohkem kodanike ja ettevõtjate vajadustest**, hoiaksid kokku nende aega ja raha ning vähendaksid koormust riigiga suhtlemisel. Samal ajal peab iga minister ja riigiametnik otsima võimalusi, kuidas korraldada oma tööd senisest veel tõhusamalt, et kasutada maksumaksja raha efektiivsemalt.

Probleemiks on endiselt, kuidas teenused oleksid kodanikesksamad, kuidas paremini siduda ja edasi arendada olemasolevaid lahendusi ja riskasutada andmeid ning tõhustada ressursikasutust. Tegevuskavasse on kavandatud kaks suuremahulist algatust – e-MTA arendusprotsess (e-teenuste laiaulatuslik arendusprotsess) ja nullbürokratia programm (erinevate normide ja regulatsioonidega kehtestatud koormuse otstarbekuse analüüs ja vähendamine). AVP raamistikus pööratakse tähelepanu teenuse **kvaliteedi parandamisel protsessile**, kuidas kodanik saab osaleda teenuste kujundamisel ja edasiarendamisel, et avalikke teenuseid pakutaks nutikalt ja kodanikule mugavamalt ning tõsta veelgi teenuste kvaliteeti, vähendades ebavajalikku koormust kodanikule (olgu ta üksikisik või ettevõtja).

Poliitikakujundamise avatus ja osapoolte kaasamine

Kaasava poliitikakujundamise edendamisel keskendub valitsus e-demokraatia ja kaasamise edasiarendamisele ning digitaalse lõhe tekke vältimisele, edendab avatud valitsemise põhimõttest lähtuvaid poliitika osalemise võimalusi ja juurutab tänapäevaseid tehnoloogilisi lahendusi, mis aitavad nii riigi kui ka kohalikul tasandil kaasa läbipaistvale juhtimisele ja valitsemisele. Eesmärk on

⁴ Avatud valitsemise partnerluses osalevate riikide tegevused ja eesmärgid struktureeritakse ümber viie võtmevaldkonna: (1) avalike teenuste arendamine – meetmed on seotud kodanikuteenuste laia spektriga, edendavad avaliku sektori tõhustamist või erasektori innovatsiooni; (2) avaliku eetika edendamine – meetmed on seotud korruptsiooni ja avaliku eetikaga, ligipääsuga informatsioonile ning edendavad meedia ja kodanikuühiskonna vabadust; (3) avalike ressursside efektiivsem kasutamine – meetmed tegelevad eelarvete, riigihangete, loodusressursside ja välisabiga; (4) turvalisemate kogukondade loomine – meetmed on seotud avaliku turvalisuse, julgeolekusektori, katastroofideks ja kriisideks valmisoleku ning keskkonnaohtude küsimustega; (5) ettevõtete vastutuse suurendamine – meetmed on mõeldud ettevõtete vastutuse suurendamiseks eri valdkondades, nt keskkond, korruptsioonivastased meetmed, tarbijakaitse, kogukonna kaasamine.

⁵ <http://www.korruptsioon.ee/et/korruptsioonivastane-tegevus-eestis/korruptsioonivastane-strateegia-2013-2020>

tuua kaasamine poliitikakujundamises varasemaks. Eelnõude infosüsteemi (EIS) käimasolevate arenduste eesmärk on suurendada huvirühmade ja avalikkuse võimalusi poliitikakujundamise varases etapis kaasa rääkida, tehes avalikult kättesaadavaks info selle kohta, kui riigiasutus alustab mõne eelnõu ettevalmistamist. Samuti on vaja tugevdada kaasamispraktikat, selleks on vajalik juurutada EIS algatusetapi kasutamine, luua kaasamisveebid ja kasutuspraktika, tugevdada kaasamis- ja osalemis-suutlikkust. Sisuliselt kätkevad need senise tegevuskava jätkutegevusi.

Kohalikul tasandil on eesmärk omavalitsuste võimekuse ning osalusdemokraatia suurendamine haldusreformi raames, mis pakub ainulaadse võimaluse avatud valitsemise partnerluse põhimõtete rakendamiseks uutes omavalitsusüksustes. Tegevuskava raames toetatakse avatud valitsemise põhimõtete rakendamist kohalikul tasandil ka omavalitsusreformi raames. Omavalitsusliidud toetavad avatud valitsemise põhimõtete rakendamist kohalikul tasandil ja on valmis panustama avatud valitsemise põhimõtete tutvustamisse-edendamisse juba toimivates eri koostööformaatides ja võrgustikes, sh haldusreformi ekspertkomisjonis, ühinemisläbirääkimistel, oma liikmeskonnas.

Partnerluses teise uue osapoolena osaleva **parlamendi** esindajad on avaldanud valmisolekut edendada partnerluse raames avatud seadusloome põhimõtteid. Tegevuskava raames töötatakse Riigikogu liikmetele välja lobireeglid ja huviesinduse põhimõtted.

Valitsuse eesmärk on suurendada **avaliku raha kasutuse efektiivsust ja läbipaistvust**. Üks olulisemaid algatusi on riigieelarve läbipaistvuse suurendamine, toetades järkjärgulist üleminekut tegevuspõhisele eelarvestamisele, ning sisulise aruandluse tugevdamine tegevusprogrammide täitmise üle. Need on suuremahulised protsessid ja riigieelarve läbipaistvuse suurendamisega seotud arutelusid on kavas pidada ka AVP koordineerivas kogus. Tegevuskavas pööratakse tähelepanu kohaliku tasandi eelarvestamisel kogukonna kaasamise võimalustele, mille puhul on ka senised kogemused positiivsed, ja riigi finantsvahendite kasutamise läbipaistvuse suurendamisele vabaihenduste rahastamisel.

Infoühiskonna ja e-riigi võimaluste kasutamiseks vajalike oskuste-teadmiste suurendamiseks nüüdisaegse avatud valitsemise kontekstis pööratakse tegevuskava raames tähelepanu osalusdemokraatia mõtestamisele **koolihariduses** ja vajalike digipädevuste omandamisele infoühiskonnas hakkamasaamiseks. Digipädevus sisaldub üldpädevusena riiklikes õppekavades alates 2014. aastast, valminud on ka digipädevuste mudel. Õppekavades on digipädevused hästi hõlmatud, oluline on jätkuvalt tugevdada selle rakendamist sarnaselt kogu õppekava üldosa ja üldpädevuste ning nüüdisaegse õpikäsitluse rakendamisega. Selleks vaadatakse kriitilise pilguga üle ainekavad, korraldatakse konkursse ja teisi üritusi (koostöös Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse, Sihtasutus Innovega), juba on täiendatud õppeprotsessikirjeldusi (õpetajat õppekava rakendamisel toetavat materjali). Oluline on, et digipädevus oleks selgesti osa laiemast tervikust, olles integreeritud teiste üldpädevuste ja läbivate temadega ning digivahendite kasutamist ei peetaks eesmärgiks omaette, vaid vahendiks õpilase arengu suunamisel ja õppe tõhustamisel.

2. SENISED TEGEVUSED AVATUD VALITSEMISE PARTNERLUSES

Varasema ja käesoleva tegevuskava koostamise ajal on tegevuskava prioriteedid olnud sarnased ning seega sarnane ka probleemide ja prioriteetsete tegevussuundade määratlus. AVP 2014–2016 tegevuskava oli suunatud kolmele prioriteetvaldkonnale: poliitikakujundamise protsessi avatuse, avaliku raha kasutamise läbipaistvuse ja kodanikesksete avalike teenuste arendamisele.

Kodanikke kaasava ja avatud poliitikakujundamise protsessi prioriteetsuuna raames andis tegevuskava kolm lubadust: 1) parandada osalemiseks tarviliku info kättesaadavust, 2) parandada osalemisvõimalusi poliitikakujundamise protsessis, 3) suurendada valitsusasutuste ja valitsusväliste partnerite suutlikkust koostööd teha, huvirühmi kaasata ja osaleda. Nende elluviimiseks kavandatud 12 tegevusest 7 on ellu viidud ja 5 elluviimisel (sh kahele kavandatud jätkutegevusi järgmises tegevuskavas). Nende tegevuste raames on poliitikakujundamise protsessist parema ülevaate andmiseks loodud interaktiivne protsessi visualiseering (veebis), EIS arendusega on loodud algatusetapp, võimalus lisada eelnõu toimikusse avaliku konsultatsiooni kokkuvõtted ja teha teisi vajalikke teavitusi; eesti.ee keskkonda loodud ühtne funktsionaalsus mistahes kirja või päringu edastamiseks; vastu võetud maksukorralduse seaduse muudatus, mille kohaselt peab maksuseaduse, samuti selle muudatuse vastuvõtmise ja jõustumise vahele üldjuhul jääma vähemalt kuus kuud; loodud internetipõhine arutelukeskkond rahvaalgatus.ee; rahastatud kaasamist toetavaid ning sotsiaalpartnerite ja vabakonna ühenduste osalemissuutlikkuse parandamisele suunatud projekte.

Läbipaistva riigieelarve ja finantsjuhtimise prioriteetsuuna lubaduseks oli suurendada avaliku raha kasutamise läbipaistvust ja arusaadavust. Selle täitmiseks kavandatud neljast tegevusest kaks on ellu viidud ja kahe elluviimine lükkub edasi, kuna nende teostamine osutus algselt kavandatust suuremahulisemaks. Valitsussektorisse kuuluvate üksuste raamatupidamise andmed kontoplaaniga nõutud detailsuses on riigiraha rakenduses avalikustatud. Kohalikele omavalitsustele on välja töötatud juhtnöörid ja näidised, kuidas koostada kodanikule lihtsasti arusaadav lühiülevaade omavalitsuse eelarvest. Esimese aasta tulemusena koostasid ca 20% kohalikest omavalitsustest oma eelarvest sellise lühiülevaate. Kohalike omavalitsuste tehingupartnerite avalikustamise ja riigieelarvest toetust saanud vabariiklaste riigiraha rakendusse lisamine on edasi lükkunud.

Kodanikust lähtuvate avalike teenuste prioriteetvaldkonnas anti kaks lubadust: 1) tõsta avalike teenuste arendamise ja osutamise kvaliteeti ning 2) kasutada avaandmeid laialdasemalt. Nende lubaduste täitmiseks kavandatud seitsmest tegevusest neli on täiel määral ellu viidud, kaks on ellu viimisel ja ühe puhul jäävad kavandatud tööd planeeritud kujul tegemata, kuna nende finantseerimiseks ei leitud rahastust. Mugavate e-teenuste juhendi järgi koostatud teenuste 4 katseprojekti on ellu viidud. Ca 300 avalikku teenust on ühetaoliselt kirjeldatud masinloetavalt ning teave teenuste kohta on koondatud ja keskselt avaldatud. Mitteresidendi digitaalse ID väljaandmisega on alustatud, jätkub töö teenuste arendamisega. Veebipõhiste avalike teenuste arendamise interaktiivse veebipõhise tööriistakogu loomisest loobuti, kuna selle rahastamiseks ei õnnestunud leida piisavalt vahendeid. Avaandmete portaal opendata.riik.ee on loodud, testitud ja avatud.

Taotlusvoorud andmete avamiseks, ka linkandmete katseprojektide elluviimiseks on läbi viidud. Läbi on viidud avaandmete taaskasutust edendavaid üritusi.

Kokkuvõttes on kõigi lubaduste täitmiseks kavandatud 23 tegevusest täielikult ellu viidud 13 tegevust ja 7 tegevust on elluviimisel, kahe elluviimine lükkub edasi ja ühe elluviimisest otsustati planeeritud kujul loobuda.

Teatud ajasurve tegevuste elluviimisel tulenes asjaolust, et mitmed tegevuskavas ettenähtud tegevused olid sõnastatud küllaltki üldiselt. Tegevuskava kinnitamise järel keskenduti esmalt tegevuskavas kavandatud tegevuste täpsemale sisustamisele, et tulenevalt probleemikirjeldustest ja määratletud tegevussuundadest partneritega koostöös leppida kokku ühene arusaam edasistest sammudest tegevuskava lubaduste täitmiseks. Seetõttu ei olnud tegevuste elluviimisega võimalik kohe pärast tegevuskava kinnitamist alustada, mille tõttu jäi mitme tegevuse elluviimiseks aega väheseks. Alles 2. juunil 2015. a kiideti koordineerivas kogus heaks kokku 23st kavandatud tegevusest viimase 8 tegevuse lahtikirjutused (1/3), s.o milliseid tegevusi konkreetselt ette võetakse antud lubaduste täitmiseks. See oli aasta pärast tegevuskava kinnitamist (kui pool rakendusperioodist oli juba möödunud).

AVP 2016–2018 tegevuskava jätkab kaasava poliitikakujundamise ja kodanikukesksete avalike teenuste prioriteetsuundadega (millest esimene hõlmab ka avaliku raha kasutamise läbipaistvuse suurendamisele suunatud tegevusi). Jätkutegevusi on kavandatud kolm, mis on osutunud algselt kavandatust suuremamahulisteks (vabaihenduste rahastamise andmete avalikustamine, kaasamist toetavad arendused) ja planeeritudki pikemaajalistena (valitsusasutuste kaasamissuutlikkuse ja valitsusväliste partnerite osalemissuutlikkuse toetamine).

3. TEGEVUSKAVA KOOSTAMISE PROTSESS

Tegevuskava koostamise sisuline eestvedaja on kokkuleppe kohaselt eri osapoolte koostööfoorumina toimiv AVP koordineeriv kogu, kelle mandaati laiendati, tuginedes koordineeriva kogu otsusele muutuda tegevuskava rakendamise järelevalvajast uue tegevuskava koostajaks, kes langetab sisulised otsused uue tegevuskava kohta. **Avatud valitsemise partnerluses osalevate osapoolte ringi laiendati, kutsudes initsiatiiviga liituma parlamendi ja kohalike omavalitsuste esindajad, kes osalevad nüüd samuti koordineeriva kogu töös.** AVP tegevuskava on koostatud vastavalt **kokkulepetele AVP koordineerivas kogus**, kus on kokku lepitud nii tegevuskava koostamise põhimõtetes ja ajakavas kui ka langetatud sisulised otsused tegevuskava sisu osas.

Tegevuskava koostamise ettevalmistusi alustati 2015. a detsembris. 8. detsembril tegi Riigikantselei koordineerivale kogule ettepaneku, et koordineeriv kogu oleks sisuliseks eestvedajaks uue tegevuskava koostamisel. Esiteks lepidi kokku, et tegevuskava koostab AVP koordineeriv kogu, langetades sisulised otsused nii prioriteetide kui ka tegevuste kohta, mida tegevuskavasse kavandada. Selleks laiendas riigisekretär kogu mandaati tegevuskava rakendamise järelevalvajast uue tegevuskava koostajaks, kes langetab sisulised otsused uues tegevuskavas. Teiseks leppis koordineeriv kogu kokku uue tegevuskava koostamise **põhimõtetes ja ajakavas** (sh millal millised

otsused langetatakse). Tegevuskava koostamisel otsustati lähtuda fokuseerituse (kavandada tegevuskavasse vähem, aga ambitsioonikamaid tegevusi) ja partnerluse põhimõttest (iga osaleja võtab endale tegevuskavas kohustusi). Kolmandaks lepiti ühtlasi koordineeriva kogu otsusel kokku tegevuskava koostamise ajakavas, selle etappides. Riigikantselei AVP veebilehel on avalikult üleval kogu tegevuskava koostamise protsessi kirjeldus koos pidevalt lisanduvate materjalidega, sh kõik koordineeriva kogu protokollid ja otsused.

Seejärel palusime osapooltelt **ettepanekuid**, millised peaksid olema uue tegevuskava **prioriteetid**. Kõigil osapooltel palusime esitada AVP koordineerivale kogule oma ettepanekuid prioriteetide kohta ning ettepanekute kaalumise järel otsustas koordineeriv kogu, millised neist tegevuskavasse kavandada. Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit (EMSL) korraldas veebipõhise ideekorje probleemide kaardistamiseks ja prioriteetsuundade ettepanekuteks ning AVP ümarlaud arutas, millised ettepanekud uue tegevuskava prioriteetsuundade kohta ühiselt teha. Riigikantselei korraldas kohtumisi ja arutelusid riigiasutuste esindajatega, et koondada kokku valitsuse ettepanekud. 1. märtsil otsustas koordineeriv kogu tegevuskava prioriteetsuunad.

Vastavalt koordineeriva kogu otsusele kogus Riigikantselei 15. aprillini avatud **ideekorjega** ettepanekuid, mida tuleks uues tegevuskavas prioriteetsuundade raames ära teha ja milliseid konkreetseid tegevusi ette võtta. Ideekorje korraldati veebipõhiselt avatuna kõigile, kes soovisid oma ettepanekuid teha. Ideekorje toimumisest andsime teada otse Riigikantselei avalehel, sotsiaalmeedias, samuti palusime partneritel panustada teavitusse, teavitades oma liikmeid ja sihtrühmi ideekorje toimumisest. Kõik avatud ideekorjest saadud ettepanekud edastasime koordineeriva kogu liikmetele tutvumiseks ja seisukohtade kujundamiseks, millised tegevused tegevuskavasse kavandada ja kuidas on iga osapool valmis omalt poolt eesmärkide saavutamisse panustama. Saabunud ettepanekud avaldasime Riigikantselei AVP veebilehel. Tegevuskava kohta ettepanekute kogumist ja saabunud ettepanekuid kajastas ka meedia.

27. aprillil kogunes koordineeriv kogu arutama ja otsustama, millised **ettepanekutest tegevuskavasse** kavandada. Koordineeriva kogu otsusel valiti välja tegevused, mida tegevuskavasse kavandada, mis välja jätta, ja markeeriti ka ettepanekud, mille suhtes lepiti kokku, et osapooled veel konsulteerivad, kas AVP raamistik oleks sobivaim viis nende eesmärkide saavutamiseks, ja milliseid konkreetseid tegevusi on osapooled valmis tegevuskava raames ellu viima. Täiendav konsulteerimine toimus kuni 13. maini.

Valminud tegevuskava eelnõu edastati tutvumiseks koordineeriva kogu kõigile liikmetele 24. mail ning arutelu valminud tegevuskava projekti üle peeti koordineerivas kogus 1. juunil, kus otsustati saata tegevuskava avalikule konsultatsioonile ja ametlikule kooskõlastusringile. Eelnõu oli 6.-18.juunil 2016 avalikul konsultatsioonil osalusveebis osale.ee ja samal ajal ka ametlikul kooskõlastusringil. Avalikult konsultatsioonilt laekusid täiendavad ettepanekud kahelt valitsusväliselt partnerilt. Valitsus kinnitas tegevuskava 30. juuni istungil.

Käeoleva tegevuskava koostamisel on järgitud rahvusvahelise avatud valitsemise partnerluse juhendmaterjali. Partnerlusega seotud tegevuste koordineerija on Riigikantselei, välissuhtluses esindab Välisministeerium.

4. EDASINE TEGEVUSKAVA

Kolmandal rakendusperioodil keskendub Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluse põhimõtete elluviimisel kahele prioriteetsuunale – **kodanikukesksete avalike teenuste arendamisele ning avatud ja kaasavale poliitikakujundamisele.**

Kodanikukesksed avalikud teenused

Kodanikukesksete avalike teenuste prioriteetsuuna eesmärk on avalike teenuste arendamine kodanikukeskselt, mille kaudu ühelt poolt muuta kodanike suhtlemine riigiga lihtsamaks, läbipaistvamaks, vähemkoormavaks ning teiselt poolt suurendada avaliku sektori tõhusust. Kodanikukesksuse suurendamisel on oluline, et avalikke teenuseid pakutaks nutikalt ja kodanikule mugavamalt, ning tõsta veelgi teenuste kvaliteeti, vähendades ebavajalikku koormust kodanikule (olgu ta üksikisik või ettevõtja), mis on seotud ka riigipoolse ressursikasutuse efektiivsuse ja läbipaistvuse suurendamisega. Info peaks olema arusaadavam ja lihtsam, olemasolevate andmete riskasutus ulatuslikum nii teenuste pakkumise lihtsustamiseks kui ka koormuse vähendamiseks, ning teenuste pakkumisel tuleks keskenduda terviklahendustele.

Kodanikukesksus hõlmab ka teenuse disainiprotsessi – kodanike kaasamist teenuste kujundamisse ja arendamisse, et teenused vastaksid parimal võimalikul moel kodanike vajadustele ja ootustele. AVP tegevuskavas pööratakse tähelepanu teenuse kvaliteedi tõstmisel ka protsessile, kuidas kodanik saab osaleda teenuste kujundamisel ja edasiarendamisel, millised on kaasamismehhanismid ja osalemise ulatus. Seega võimaldab avalike teenuste kodanikukesksem disain tulevikus teha kvaliteetsemaid poliitikaotsuseid ja pakkuda paremaid teenuseid.

Tegevuskava annab lubaduse suurendada teenusdisaini ja teenuste pakkumisel kodanikukesksust. Lubaduse täitmiseks kavandatakse tegevuskavas kaks tegevust.

1. prioriteet:
Kodanikukesksed
avalikud teenused

1. Lubadus:
Suurendada kasutajate
osalust avalike teenuste
kujundamisel ja arendamisel

Tegevused:
1.1. e-Maksu- ja Tolliamet 2020
1.2. Bürokratia vähendamine ja lihtsam
riik

LUBADUS 1: SUURENDADA KASUTAJATE OSALUST AVALIKE TEENUSTE KUJUNDAMISEL JA ARENDAMISEL

1.1 e-Maksu-ja Tolliamet 2020	
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>	<i>Tegevustega on alustatud. Uus e-MTA valmib 2020.a</i>
<i>Vastutav asutus</i>	<i>Maksu- ja Tolliamet</i>
<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Osalevad asutused</i>
	<i>Kõik ministeeriumid</i>
	<i>Valitsusvälised</i>
	<i>Tööandjate Keskliit, Kaubandus-Tööstuskoda, ettevõtted</i>
Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem	<i>Maksu- ja Tolliameti (edaspidi MTA) praegune iseteeninduskeskkond „e-maksuamet/e-toll“ on loodud ca 16 aastat tagasi, olles praeguseks tehnoloogiliselt ja funktsionaalselt vananenud, ning see omakorda on takistuseks uute vajalike funktsioonide ja nüüdisaegsete lahenduste realiseerimisel (nt nutilahendused, keelevalikud, masin-masin liidesed). MTA ei ole praegu võimeline saavutama infoühiskonna arengukava 2020 alaeesmärki „Nutikam riigivalitsemine“ (nt rahulolu avalike teenuste kvaliteediga, avaliku ja erasektori vaheline e-arvetega arveldamine jm), kuna e-maksuameti/e-tolli tehniline platvorm seda ei võimalda.</i>
Peamine eesmärk	<i>MTA uut iseteeninduskeskkonda arendatakse eesmärgiga muuta andmete esitamine riigile ning avalik-õiguslike nõuete tasumine maksumaksjale (residendid, mitteresidendid, sh e-residendid) lihtsaks, ülevaatlikuks, keskseks ja kontaktivabaks, toetades reaajas majanduse (real-time-economy) lahenduste arengut. Kui praegused e-teenused on arendatud ametnikukeskselt, siis uus iseteeninduskeskkond peab vastama väga erinevate kasutajate – raamatupidaja, suurettevõtte juhi, väikeettevõtja, kodaniku, e-residendi – vajadustele ja ootustele. Oluline on toetada innovaatilist ettevõtluskeskkonda ja anda ettevõtjale kindlus, et maksuhaldur on maksustamise küsimustes esmane abimees. Uued e-teenused peavad võimaldama täita maksukohustusi võimalikult lihtsalt ja minimaalse kuluga ettevõtjale, samuti riigile. Toetamaks Eesti ettevõtluskeskkonna konkurentsivõimelisust, peavad uue e-maksuameti teenused olema mitmekeelsed ning mobiilsed, st rakendusi arendatakse dünaamilise veebidisainina (responsive design). Kõik MTA e-teenused saavad olema sarnase väljanägemise ja kasutusloogikaga, mis lihtsustab maksumaksjal eri teenuste kasutamist.</i>
Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)	<i>Tegeletakse: 1) maksumaksja andmete haldusega. Isikute andmete haldusel peavad riigiasutuste e-teenused võimaldama isikul muuta oma kontaktandmeid ühest kohast (nt kui isik muudab oma telefoninumbri eesti.ee keskkonnas, siis saadetakse see info kohe ka teistele asutustele ja isik ei pea oma kontakte uuendama eri keskkondades). Üleminek täielikule online-andmevahetusele allikregistrite (äriregister, rahvastikuregister) vahel ja võimalus hallata isikute andmeid iseteeninduskanali kaudu ilma ametniku sekkumiseta aitab hoida kliendi halduskoormuse registritoimingute tegemisel madalana, tagab korrektsed ja usaldusväärsed kliendiandmed e-teenuste toimimiseks. 2) maksude haldamisega.</i>

	<i>E-maksuameti uusi teenuseid arendades analüüsitakse maksukohustuse täitmiseks vajalike andmete koosseisu, lõpetades mittevajaliku/dubleeriva teabe kogumise. Arvestades tänapäeva tehnoloogilisi võimalusi, lähtutakse edaspidi maksustamiseks vajalikest andmetest, mitte traditsiooniliste deklaratsioonide nõudmisest. Eesmärk on muuta maksustamise algandmete esitamine ja maksukohustuse tasumine maksumaksjale lihtsamaks ja mugavamaks.</i> 3) nõuete haldamisega. <i>Eesmärgiks on võimaldada maksumaksjatel kasutada avalik-õiguslike nõuete tasumisel peamisi Eesti Panga aktsepteeritud makseviise ning vajaduse korral olla valmis võtma kasutusele muid nüüdisaegseid makselahendusi (nt Paypal, Transferwise, e-raha, virtuaalraha jne), mis hõlbustavad mitteresidentidel maksukohustuste täitmist Eestis. Maksude tasumisel peab riik võimaldama e-arve lahendust, mis aitab vähendada isikute halduskulu maksukohustuste täitmisel.</i> 4) andmete riigile ühekordse esitamise ja korduvkasutamise. <i>Muutes maksude kogumise ideoloogiat, muutub ka maksukogumise järelevalveline tegevus. Eesmärk on tülitada ausat maksumaksjat nii vähe kui võimalik. Online'is toimuv täpsem riskianalüüs peab tooma järelevalveametnike töölauale vaid need maksumaksjad, kelle maksuriskid on kõrged.</i> <i>Maksumaksjal saab olema võimalus jälgida e-MTAs temaga seotud maksu-, võla- või loamenetluse käiku. Menetlused peavad saama olulises osas läbi viidud e-keskkonnas, kasutades maksimaalselt nüüdisaegseid sidekanaleid (nt Skype, mobiiltelefon), et vähendada menetlusosaliste halduskulu maksuhalduriga suhtlemisel.</i> <i>Maksuhalduri valduses olevate andmete põhjal saab edaspidi olema maksumaksjatel (sh töövõtjana) võimalus genereerida neid huvitavaid aruandeid nii enda äriühingu näitajate võrdlemiseks teiste ettevõtjatega kui ka oma andmete jagamiseks äripartnerite või pangaga. Võimalus võrrelda oma andmeid jooksvalt majandusharu teiste ettevõtjatega, sh konkurentidega, suurendab majanduskeskkonna läbipaistvust, parandab maksukuulekust ning annab ettevõtjale olulist alusinfot vajalike finantsotsuste tegemiseks.</i> <i>Osa maksuandmetest peab olema mitteisikustatavalt avaandmetena kättesaadav, et soovijatel oleks võimalik luua uusi teenuseid.</i>
AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse	<i>Teenused. Aruandlus</i>
Relevantsus <i>(kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks</i>	<i>1) Suurendame e-keskkonnas pakutavate avalike teenuste ulatust ning kuluefektiivsust, lähtudes teenuste pakkumisel tegelikest vajadustest ning riigi üldistest huvidest ja laiematest eesmärkidest tervikuna, mitte ainult MTA-le praegu põhimäärusega pandud võtmevaldkondadest.</i> <i>2) Initsieerime riigisisest ja riikidevahelist koostööd maksu- ja tolliteemadega seotud teenuste vallas, ühtlustades IKTd nutikalt kasutades avalike teenuste pakkumise kvaliteeti.</i> <i>3) Kaasame teenuste loomesse kõiki huvirühmi, lähtudes kasutajavaatest, sealjuures pöörame enim tähelepanu sellele, et kasutaja saab ühe teenuse ühekordse kasutamise tulemusel lahendada küsimused, mis on seotud rohkem kui ühe asutuse teenusega.</i>

	4) <i>Toetame Eesti ettevõtluskeskkonna konkurentsivõimelisust, muutes e-MTA teenused ja neid toetavad tööprotsessid mitmekeelseks ning mobiilseks, luues uusi rakendusi dünaamilise veebidisainina (responsive design), mis on otseselt vajalik Eestis hea investeerimiskeskonna tagamiseks.</i>	
Ambitsioon (Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa parlamendi/valitsuse avatumaks muutmisele, või aitab parlamenti/valitsusaparaati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)	1) Toetus ettevõtlusele (maksukorraldus tehakse suurtele ettevõtetele rahvusvaheliselt atraktiivseks, pakutakse ettevõtja vajadusest lähtuvalt nõustamist, suurendatakse noorte maksutarkust). 2) Nüüdisaegsed e-teenused (deklaratsioonid asendatakse andmepõhise infovahetusega, arendatakse makselahendused avalik-õiguslike nõuete tasumiseks, luuakse võimalus maksustamiseks vajalike andmete edastamiseks eri teenusepakujate juurest, tagatakse ettevõtjatele ülevaade maksukeskkonnast ja ettevõtja positsioonist selles). 3) Ettevõtjal on kindlus, et tema maksu- ja tolliasjad on korras ja toimib võrdne konkurentsikeskkond (arvestame ettevõtja eripära ja pakume lahendusi maksukohustuste täitmisel, mõjutame maksumoraali, andes isikule võimaluse jagada oma andmeid).	
Verstapost/etapp (Äratuntava tulemuse ja lõpp-tähtajaga tegevus)	<i>Tegevuse algus</i>	<i>Lõpu tähtaeg</i>
1. Viiakse läbi Maksu- ja Tolliameti (MTA) IT-süsteemide platvormide tehnilised analüüsid uue süsteemi ülesehitamiseks - Luuakse e-teenuste visuaal koostöös lõppkasutajatega selleks, et kasutajatel oleks uut MTA iseteeninduskeskkonda ja selle teenuseid edaspidiselt võimalikult mugav ja lihtne kasutada	01.2016	06.2016
2. Kasutusvajadused analüüsitakse läbi koostöös lõpptarbijaga, küsides erinevatelt liitudelt ja ettevõtjatelt sisendit nii vahetute kohtumiste käigus kui ka soovitusindeksi meetodi tulemusena - Luuakse testkeskkonnad ja tootekeskond uute loodavate arenduste tarbeks - Töötatakse välja uued mittefunktsionaalsed nõuded süsteemidele koostöös ITga	07.2016	12.2016
3. Kesksete komponentidena luuakse: isikute haldus, kasutajate haldus, uued makseviisid, nõuete keskne haldus - Lõppkasutajatele antakse testida valminud prototüübid. Edasises arendustegevuses arvestatakse saadud tagasisidega	01.2017	12.2017
4. Minnakse üle andmepõhisele maksustamisele, deklaratsioonide esitamine viiakse võimalikult minimaalseks. Selleks muudetakse vastavaid õigusakte, suheldakse aktiivselt ettevõtjatega, kes on teenuse lõpptarbijad	01.2018	12.2018
5. Rakendatakse uus platvorm (vabavaraline) ja uus MTA infosüsteemide arhitektuur	01.2018	06.2018

1.2 Bürokratia vähendamine ja lihtsam riik – nullbürokratia projekt		
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>	<i>01.06.2015 – 30.04.2018</i>	
<i>Vastutav asutus</i>	<i>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium</i>	
<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Osalevad asutused</i>	<i>Rahandusministeerium, Justiitsministeerium, Keskkonnaministeerium, Sotsiaalministeerium</i>
	<i>Valitsusvälised</i>	<i>Eesti Pank, Haigekassa, Kaubandus-Tööstuskoda, Töandjate Keskkliit, Teenusmajanduse Koda</i>
Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem	<i>Ebavajaliku bürokratia vähendamine ettevõtetele riigiga suhtlemisel, et võimaldada ettevõtetel riigiga suhtlemisele aja ja ressursside kulutamise asemel keskenduda oma põhitegevusele.</i>	
Peamine eesmärk	<i>Valitsuse eesmärk on vähendada kodanikele ja ettevõtetele riigiga suhtlemisel tekkivat bürokratiat. Selleks on juba kokku kogutud üle 250 ettepaneku huvigruppidele ja ettevõtetele ning läbi analüüsitud nende rakendatavus. Analüüs näitas, et kokku 164 ettepanekut on võimalik kas osaliselt või täielikult ellu viia. Ettepanekud viiakse järk-järgult ellu 2019. aastaks.</i>	
Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)	<i>Tagada ettevõtjate organisatsioonide tehtud bürokratia vähendamise ettepanekute elluviimine ning ettevõtjatele riigiga suhtlemisel ja õigusaktide nõuetest tekkiva koormuse ning avaliku sektori sisese bürokratia pideva vähendamise mehhanismi väljatöötamine ja rakendamine.</i> <i>Bürokratia vähendamiseks koguti algselt ettepanekuid ettevõtjatel, kuid ettepanekute tegemine on pidevalt avatud kõigile. Selle lihtsustamiseks luuakse ka veebipõhine võimalus bürokratia vähendamise ettepanekute pidevaks esitamiseks ning korraldatakse koostöös ettevõtjatega ettepanekute regulaarne kogumine ja nende elluviimise võimaluste analüüs.</i> <i>Eri valitsusväliste partnerite ja valitsusasutuste esindajad on kaasatud ka ettepanekute rakendamise eest vastutava rakkerühma töösse. Ministeeriumid analüüsisid seni esitatud ettepanekuid ning otsustasid koos ettevõtjate esindajatega, millised ettepanekud on võimalik täielikult ja millised osaliselt ellu viia. Iga ministeerium koostab täpsema bürokratia vähendamise kava.</i> <i>Ettepanekud, mis eeldavad suuremaid muutusi kui bürokratia vähendamine, vaadatakse läbi eraldi. Nende ettepanekute elluviimise arutamiseks ning bürokratia edasise vähendamisega tegelemiseks (nt valdkonnapõhised erinõuded) korraldatakse koostumisi ministrite ja ettevõtlusorganisatsioonide tasemel.</i>	
AVPvõtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse	<i>Avalike teenuste arendamine (kliendikeskus, avaliku sektori tõhustamine), avalike ressursside efektiivsem kasutamine</i>	
Relevantsus <i>(kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia</i>	<i>Algatus parandab ligipääsu avalikule informatsioonile ning võimaldab ära kasutada innovatiivseid ja tehnoloogilisi lahendusi avaliku sektori läbipaistvuse ja efektiivsuse ning avalike teenuste kvaliteedi parandamiseks. Protsess ise on panustanud kodanikuaktiivsuse suurenemisse, sest bürokratia vähendamise ettepanekuid on teinud ettevõtlusorganisatsioonid ja ettevõtted. Riigiaparaadi rolliks on nende ettepanekute elluviimine.</i>	

<i>avatuse ja vastutuse edendamiseks</i>		
Ambitsioon (Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa parlamendi/valitsuse avatumaks muutmisele, või aitab parlamenti/valitsusaparati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)	<i>Algatus muudab Eesti ettevõtluskeskkonna lihtsamaks ja atraktiivsemaks ning muudab riigiga suhtlemist nii kodanikele kui ka ettevõtetele lihtsamaks. Digitaalsete võimaluste suurema kasutamisega muutub avalik sektor avatumaks, suureneb läbipaistvus. Aruandluskoormus väheneb märkimisväärselt ning kõrvaldatakse takistused andmete ja dokumentide ühekordse küsimise-esitamise põhimõtte rakendamisel.</i>	
Verstapost/etapp	Tegevuse algus	Lõpu tähtaeg
<i>1. Ettepanekute kogumine ettevõtlusorganisatsioonidelt ja ettevõtetele bürokraatia vähendamiseks</i>	<i>Juuni 2015</i>	<i>Oktoober 2015</i>
<i>2. Ettepanekute analüüs valitsusasutuste poolt</i>	<i>November 2015</i>	<i>Jaanuar 2016</i>
<i>3. Bürokraatia vähendamise ettepanekute elluviimise kohta otsuste tegemine</i>	<i>Veebruar 2016</i>	<i>Märts 2016</i>
<i>4. Organisatsioonipõhiste kavade (projektide) väljatöötamine bürokraatia vähendamise ettepanekute elluviimiseks</i>	<i>Aprill 2016</i>	<i>Aprill 2017</i>
<i>5. IT-arenduste taotluste väljatöötamise koordineerimine</i>	<i>Aprill 2016</i>	<i>September 2017</i>
<i>6. Bürokraatia vähendamise monitori väljatöötamine ja käivitamine</i>	<i>Mai 2016</i>	<i>Juuni 2017</i>
<i>7. Vahearuanne valitsusele bürokraatia vähendamise ettepanekute elluviimise seisust</i>	<i>Jaanuar 2017</i>	<i>Märts 2017</i>
<i>8. Tegevuslubadest tulenevate erinõuete vähendamise prioriteetide kokkuleppimine ja vähendamise käivitamine</i>	<i>Mai 2016</i>	<i>Märts 2018</i>
<i>9. Lõpparuanne valitsusele ettepanekute elluviimise tulemustest</i>	<i>Jaanuar 2018</i>	<i>Aprill 2018</i>

Avatud ja kaasav poliitikakujundamine

Avatud ja kaasava poliitikakujundamise prioriteetsuuna eesmärk on avatud ja kaasavate otsustusprotsesside kaudu kinnistada poliitikakujundamise kultuuri, mida iseloomustavad riigivalitsemise läbipaistvus ning suurem usaldus avaliku võimu ja kodanike vahel. Avatud poliitikakujundamise ja õigusloome põhimõtted ei ole siiani täiel määral otsustusprotsessidesse integreeritud. Vabäuhendused kurdavad, et sisukaks osalemiseks saavad nad ettevalmistamisel olevast otsusest teada liiga hilja või jääb kaasamine formaalseks ja pinnapealseks. Sageli ei teata osalussoovi korral, millal ja kuidas oma ettepanekud esitada. Eri huvirühmade mõju õigusloomele on ebaselge, näib kohati ebavõrdne, mis omakorda võimendab eelarvamusi poliitikute kallutatusel otsuste langetamisel.

Praegu käimasolev haldusreform on suur muudatus Eestis. Reformis on keskendutud tulemusel, mida soovitakse saavutada – milline saab olema uus haldusjaotus, ülesannete jaotus ja finantseering. AVP tegevuskava kaudu pööratakse tähelepanu ka sellele, kuidas avalikku võimu hakatakse KOV tasandil teostama. Teine suur muudatus on KOV valimistel valitsemise langetamine 16-eluaastani, mis toob juurde suure sihtrühma. AVP tegevuskavas pööratakse tähelepanu osalusdemokraatia mõtestamisele koolihariduses ja vajalike digipädevuste omandamisele infoühiskonnas hakkamasaamiseks.

Tegevuskava annab kolm lubadust ja lubaduste täitmiseks kavandatakse tegevuskavas seitse tegevust.

2. prioriteet: Avatud ja kaasav poliitikakujundamine

2. Lubadus:
Suurendada kaasamist ja
läbipaistvust
poliitikakujundamisel

3. Lubadus:
Suurendada avaliku raha
kasutamise läbipaistvust ja
eelarveprotsessi kaasamist

4. Lubadus:
Sotsiaalsete ja IKT
teadmiste-oskuste
arendamine infoühiskonna ja
e-riigi võimalusi arvestades

Tegevused:

2.1. Avatud valitsemise põhimõtete
rakendamine kohalikul tasandil
haldusreformi tulemusena
2.2. Kaasavam poliitikakujundamine
keskvalitsuse tasandil
2.3. Avatum ja läbipaistvam seadusloome
2.4. Riigiasutuste kaasamisvõimekuse ja
vabäuhenduste osalemisvõimekuse
suurendamine poliitikakujundamisel

3.1. Kaasava eelarvestamise hoogustamine
kohalikul tasandil
3.2. Vabäuhenduste rahastamise
läbipaistvuse suurendamine

4.1. Osalusdemokraatia mõtestamine ja
digipädevuse arendamine koolihariduses

LUBADUS 2: SUURENDADA KAASAMIST JA LÄBIPAISTVUST POLIITIKAKUJUNDAMISEL

2.1 Avatud valitsemise põhimõtete rakendamine kohalikul tasandil haldusreformi tulemusena	
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>	<i>01.01.2017 – 30.06.2018</i>
<i>Vastutav asutus</i>	<i>Rahandusministeerium</i>
<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Siseministeerium, kohalikud omavalitsused</i>
<i>Osalevad asutused</i>	<i>e-Riigi Akadeemia, EMSL, osalusdemokraatiat väärtustavad vabaihendused</i>
<i>Valitsusvälised</i>	<i>e-Riigi Akadeemia, EMSL, osalusdemokraatiat väärtustavad vabaihendused</i>
Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem	<i>Haldusreformi käigus on süsteemne võimalus arendada kohaliku tasandi valitsemiskultuuri, millele saab reformi ettevalmistamisel ja läbiviimisel aidata kaasa uute avatud valitsemise põhimõtete ja instrumentide toetamisega. AVP uue tegevuskava periood langeb kokku haldusreformi ettevalmistamise ja elluviimisega, mis annab hea võimaluse selle protsessi raames kasutada olemasolevat kogemust avatud valitsemise partnerluse kui meetodi rakendamisest kohalikul tasandil.</i> <i>E-riigi Akadeemia eestvõttel ellu viidud projektile „Avatud valitsemise partnerlus kohalikes omavalitsustes“ ning selle raames omandatud kogemuse jagamine katseprojektide raames 2017.–2018. aastal aitab hõlmatud KOVidel kavandada uue moodustunud omavalitsuse ühisarengut avatult ja kaasavalt. Seni projektis osalenud KOVid peavad algatust vajalikuks ja toetavad selle jätkumist, eriti käimasolevaid ühinemiste ettevalmistamisi ja ühinenud KOV uue halduskultuuri kujundamise vajadust silmas pidades. Olukorras, kus KOVidel on tahe ja vajadus kaasavat kultuuri kujundada, on sellistest instrumentidest oluline tugi.</i>
Peamine eesmärk	<i>Haldusreformi käigus peetakse oluliseks avatud valitsemise põhimõtteid, mis on eelnevalt kokku lepitud kohalike omavalitsuste osalusel. Omavalitsuste ühinemise ettevalmistamisel ning ühinemise järel kasutatakse ja arendatakse edasi seni väljatöötatud tööriistu ja põhimõtteid avatud valitsemiseks.</i>
Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)	<i>Tegevuste raames nõustatakse ja toetatakse ühinevaid omavalitsusi avatud valitsemise põhimõtete rakendamisel ühinemise järel, ka ühisarengu ettevalmistamisel enne ühinemise toimumist (edasijõudnumate KOVide poolt), sh avatud valitsemist soodustavate eri tegevuste ja e-lahenduste kasutuselevõtu vallas. Projekti elluviimiseks oleks sobiv aeg 2017. aasta algusest, siis on vabatahtlikult ühinenud omavalitsused esitanud ühinemistaotlused ja teinud juriidilised ettevalmistused selleks ning kuni valimiseni oktoobris on neil aeg ja võimalus tegeledagi uues ühinenud vallas juhtimise ja kaasamise ning avatud valitsemise partnerluse põhimõtete rakendamisega.</i> <i>Juurutavaid omavalitsusi on orienteeruvalt 8–10 KOVi, mis on piisav, et saavutada mõju, ent võimaldada osalevatele KOVidele personaalset lähenemist, eesmärkide seadmist ja nende saavutamise hindamist. Tegevused on otseselt seotud AVP tegevuskava prioriteediga, milleks on kodanike kaasatuse ja avatuse suurendamine poliitikakujundamise protsessis.</i>

	<i>Tegevuste elluviimine on kavandatud Rahandusministeeriumi avatud taotlusvooru kaudu. Projektitaotlejateks saab olla KOVide ja/või MTÜde katusorganisatsioon koos e-Riigi Akadeemiaga.</i>	
<i>AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse</i>	<i>Tegevused on seotud AVP deklaratsiooni põhiväärtustest valitsuse tegevust puudutava info kättesaadavuse parandamise (LIGIPÄÄS INFOLE) ning kodanikuühiskonna osaluse toetamisega (OSALUS) ning probleemidest avalike teenuste arendamisega (TEENUSED) – olles seotud kohalike omavalitsuste koostööga kogukondade ja kodanikuühendustega kohaliku elu juhtimisel ning kodanikuteenuste arendamisel ja tõhustamisel ühinenud omavalitsustes.</i>	
Relevantsus <i>(kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks</i>	<i>Katseprojektid avatud valitsemise põhimõtete rakendamiseks kohalikul tasandil on otseselt seotud avalikule informatsioonile ligipääsu parandamisega ning kodanikuosaluse suurendamisega.⁶</i>	
Ambitsioon <i>(Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa parlamendi/valitsuse avatumaks muutmisele, või aitab parlamenti/valitsusaparaati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)</i>	<i>Katseprojektid on suunatud otseselt kodanike osaluse suurendamisele uutes ühinenud omavalitsustes. Kuivõrd peale ühinemist kujundatakse uusi struktuure, praktikaid ja käitumistavasid, siis muudatuste rakendamise ajal ja uute kohaliku elu juhtimise ning teenuste korraldamise viiside valikul koos vastava ekspertteabe ja suunamisega „Avatud valitsemise põhimõtete“ väljatöötajate poolt, on oodata katseprojektide olulist mõju ühinemisejärgse avaliku halduse kvaliteedi ning kodanikusõbralikkuse tõusule.</i>	
Verstapost/etapp	<i>Tegevuse algus</i>	<i>Lõpu tähtaeg</i>
<i>Meetme ettevalmistamine, taotluste esitamine, hindamine ja valik</i>	<i>01.06.2016</i>	<i>01.01.2017</i>
<i>Katseprojektide elluviimine</i>	<i>01.01.2017</i>	<i>30.12.2018</i>

2.2 Kaasavam poliitikakujundamine keskvalitsuse tasandil		
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>	<i>01.07.2016 – 31.06.2018</i>	
<i>Vastutav asutus</i>	<i>Riigikantselei</i>	
<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Osalevad asutused</i>	<i>Ministeeriumid</i>
	<i>Valitsusvälised</i>	<i>Vabäühendused, sotsiaalpartnerid</i>
Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem	<i>Kaasamine poliitikakujundamisse peaks toimuma varasemas faasis, et võimaldada mitmekülgsemat arutelu. Eesti probleemiks ei ole tehniliste lahenduste nappus, vaid pigem nende liigsus, mistõttu loob kodaniku vaatest lisaväärtust eri info ja kanalite seostamine, selgust ja arusaadavust suurendab info sarnane esitlusviis.</i>	
Peamine eesmärk	<i>Poliitikakujundamise varasemas etapis osalmiseks paremate eelduste loomine. Valitsusveebi ja ministeeriumide kaasamisalase info ja selle</i>	

⁶ Vt lisainfo <http://www.ega.ee/et/project/avatud-valitsemise-partnerlus-kohalikes-omavalitsustes/>

	<i>esitlemisviisi standardiseerimine. EISI algatusetapi praktika juurutamine ministeeriumides.</i>	
Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)	<i>Tegevuse eesmärk on parandada valitsuse plaanide kohta info kättesaadavust, mis võimaldaks poliitikakujundamisel varasemat osalemist.</i> <i>Valitsusveebis pakutav kaasamise tervikpilt suurendab poliitikakujundamise protsessi arusaadavust ja pakub otselinki ministeeriumide kaasamisveebidesse, kus huvitatud osalised saavad poliitikakujundamisse panustada. Ministeeriumide kaasamisrubriikide näol ei ole tegu dubleeriva, vaid sama funktsiooni võimalusega liikuda valitsusveebis kõigi ministeeriumide info koondilt edasi detailsema infoni konkreetse ministeeriumi kaasamisrubriiki, kus on detailsem info vastava valdkonna ja kaasamistegevuste kohta ministeeriumi vastutusvaldkondades. EISI loodud algatusetapi praktika juurutamine, et inimestel oleks võimalik saada infot poliitikakujundamises varasemaks osalemiseks.</i>	
<i>AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse</i>	<i>Tegevus panustab teenuste arendamisse, ressursside efektiivsemasse kasutamisse, infole ligipääsu suurendamisse ja lihtsustamisse</i>	
Relevantsus (kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks)	<i>Suurendab ligipääsu infole, pakkudes seda ühtsematel alustel, suurendades seeläbi arusaadavust ja eri infokanalite info seostamist. Toetab kodanikuosalust, pakkudes lihtsamalt arusaadavat infot valitsuse tegevuse kohta ja toetab varasemas faasis kaasamist.</i>	
Ambitsioon (Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa parlamendi/valitsuse avatumaks muutmisele, või aitab parlamenti/valitsusaparaati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)	<i>Varases faasis kaasamise võimaluste toetamisega panustame poliitikakujundamise läbipaistvuse suurendamisse</i>	
Verstapost/etapp	Tegevuse algus	Lõpu tähtaeg
<i>Ministeeriumide kaasamisrubriikide arendamine ja praktika juurutamine</i>	<i>01.07.2016</i>	<i>30.06.2018</i>
<i>EIS arendusena varasema kaasamise toetamiseks loodud algatusetapi kasutuspraktika juurutamine</i>	<i>01.07.2016</i>	<i>30.06.2018</i>

2.3 Avatum ja läbipaistvam seadusloome	
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>	<i>01.07.2016 – 30.06.2018</i>
<i>Vastutav asutus</i>	<i>Riigikogu</i>

<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Korruptsioonivaba Eesti, Avatud Valitsemise Partnerluse Ümarlaud, huvide esindamisega seotud osapooled</i>	
Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem	<i>Lobimine on demokraatlike otsustusprotsesside normaalne osa, kuid varjatud lobimine vähendab demokraatlikkust. Kuigi lobitöö ei ole Eestis seadustega reguleeritud, viitavad tehtud uuringud selgete reeglite vajadusele. Nii avalikkusel kui ka otsustajatel peab olema selgem arusaam, kes esitasid muudatusettepanekud või kes on ekspertarvamuste taga. Tuleb seada selged lobimise ehk huvide esindamise reeglid.</i> <i>Vastu on võetud Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muudatused (13.04.2016, RT I, 03.05.2016, 2), millega muudetakse komisjonide istungite protokolle oluliselt sisukamaks ja avatumaks. Lisaks soovitakse kaasata eelnõu arutellu asjasse puutuvaid huvirühmi, kes olid kaasatud eelnõu ettevalmistamisel ja kes soovivad osaleda eelnõu arutelul. Oluline on jälgida, et neid muudatusi arvestatakse.</i>	
Peamine eesmärk	<i>Kodanikukeskse ja avatud seadusloome protsessi täiendamine ja ellurakendamine</i>	
Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)	<i>Seadusloome avatuse suurendamiseks lobireeglite ja huviesinduse põhimõtete väljatöötamine Riigikogu liikmetele, vastava eneseregulatsioonimehhanismi loomine hea tava reeglistikuna. Avatud seadusloome praktikasse viimine ja kaasamispraktika tugevdamine.</i> <i>Komisjonide istungite protokollide (§ 39) ja huvirühmade kaasamise osa (§ 36) monitoorimine Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse täitmisel.</i>	
<i>AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse</i>	<i>Lubadus on suunatud avaliku eetika edendamisele, on seotud korruptsiooni ja avaliku eetikaga, ligipääsuga informatsioonile ning edendab kodanikuühiskonna vabadust.</i>	
Relevantsus (kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks)	<i>Avatud seadusloomeprotsess, kus on selgesti teadvustatud ja kujundatud sobilikud meetmed varjatud lobimise riskide vältimiseks, suurendab võimu teostamise läbipaistvust, võimaldab tasakaalustatumat poliitikakujundamist ja suurendab avalikku vastutust. Eneseregulatsioonimehhanismi loomine võimaldab selgete reeglite alusel avatud huviesindamist ja seeläbi suurendada kodanike usaldust poliitilise protsessi ja selle tulemuste vastu.</i>	
Ambitsioon (Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa parlamendi avatumaks muutmisele, või aitab parlamenti suurema avatuse kaudu paremaks muuta)	<i>Lubaduse täitmine aitab kaasa parlamendi avatumaks muutmisele kogu seadusandliku protsessi läbipaistvuse suurendamise kaudu. Efektiiivse eneseregulatsioonimehhanismi loomine aitab ka parlamenti suurema avatuse kaudu paremaks muuta, parandades seadusloome protsessi jälgitavust, arusaadavust, ja seeläbi suurendada ka usaldust seadusandja vastu.</i>	
Verstapost/etapp	Tegevuse algus	Lõpu tähtaeg
<i>1. Riigikogu liikme käsiraamatu „Riigikogu liikme hea tava“ täiendamine</i>	<i>01.2016</i>	<i>02.2017</i>
<i>2. Riigikogu liikme lobireeglite/huviesinduse hea tava väljatöötamine (kaasates huvirühmi) ja reeglite lisamine Riigikogu liikme käsiraamatusse</i>	<i>04.2016</i>	<i>12.2016</i>

3. Kaasamispraktika ja avatud seadusloome protsessi rakendamine vastavalt uuele Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse redaktsioonile	05.2016	03.2019

2.4 Riigiasutuste kaasamisvõimekuse ja vabaihenduste osalemisvõimekuse suurendamine poliitikakujundamisel		
Alguse ning lõpu kuupäevad	01.07.2016 – 31.06.2018	
Vastutav asutus	Riigikantselei	
Kaasatavad partnerid	Osalevad asutused	Ministeeriumid
	Valitsusvälised	Vabaihendused
Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem	Kaasamise toetamiseks on välja töötatud kaasamise hea tava, õigusloome läbipaistvuse ja ettenähtavuse olulisust rõhutab HÕNTE. Kaasamise praktika varieerub ja vajab tugevdamist, et poliitikakujundamine oleks läbipaistvam, erinevate osapoolte huvid tasakaalustatult arvestatud.	
Peamine eesmärk	Tegevuse eesmärk on parandada poliitikakujundamise kvaliteeti seeläbi, et kaasamine on muutnud süsteemseks, kuna selleks on loodud vajalikud tingimused, vabaihendustel on paranenud võimekus selles protsessis kaasa lüüa. Selleks võetakse ette kaasamisprojekte, mis selle eesmärgi saavutamisele kaasa aitavad.	
Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)	Suurendada poliitikakujundamise kvaliteeti, toetades riigiasutuste kaasamissuutlikkuse ja valitsusväliste partnerite osalemissuutlikkuse suurendamist poliitikakujundamisel. Toetatakse uute kaasamisalaste lahenduste katsetamist, riigi kaasamispoliitika arendamist, vabaihenduste poliitikakujundamises osalemise võimekuse arendamist.	
AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse	Ligipääs infole, kodanikuosalus.	
Relevantsus (kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks)	Kaasamise muutumine süsteemseks poliitikakujundamise osaks suurendab poliitikakujundamise kvaliteeti ja kodanikuosalust	
Ambitsioon (Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa valitsuse avatumaks muutmisele, või aitab valitsusaparaati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)	Kaasamis- ja osalemissuutlikkuse suurenemine võimaldab eri osapooltel tõhusamalt nii osaleda kui ka kaasata, mis omakorda panustab läbipaistvamasse ja tasakaalustatumasse poliitikakujundamisse.	
Verstapost/etapp	Tegevuse algus	Lõpu tähtaeg
Projektide kavandamine ja elluviimine	01.07.2016	30.06.2018

LUBADUS 3: SUURENDADA AVALIKU RAHA KASUTAMISE LÄBIPAISTVUST

3.1 Kaasava eelarvestamise hoogustamine kohalikul tasandil		
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>		<i>01.09.2016–31.03.2018</i>
<i>Vastutav asutus</i>		<i>Rahandusministeerium</i>
<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Osalevad asutused</i>	
	<i>Valitsusvälised</i>	<i>Eesti Linnade Liit, Eesti Maaomavalitsuste Liit, avatud eelarvestamist rakendavad omavalitsusüksused</i>
<i>Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem</i>		<i>Haldusreformi tulemusena tekivad suuremad kohalikud omavalitsused (KOV). Et aga kodanike kaasatus sellega ei väheneks, vajaks analüüsimist kodanike eelarveotsuste tegemisse kaasamise võimalused.</i>
<i>Peamine eesmärk</i>		<i>Suurendada ühiskonna sidusust ning toetada kaasava eelarvestamise abil kogukonna jaoks paremate lahenduste leidmist.</i>
<i>Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)</i>		<i>Kaasava eelarve laialdasemalt juurutamiseks võtame eesmärgiks analüüsida praegused erinevad kaasava eelarvestamise näited, võimalikud vajalikud muudatused õiguskorras ning koostada juhendi ja levitada teadlikkust kohalikes omavalitsustes.</i>
<i>AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse</i>		<i>Ressursikasutus</i>
<i>Relevantsus (kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks</i>		<i>Lubadus aitab oluliselt kaasa kodanike osaluse suurendamisele KOV eelarveotsuste kujundamisse. Avatud eelarvestamine suurendab ligipääsu eelarveprotsessile ja sellega seotud informatsioonile ning toetab ka avalikku vastutust. Avatud eelarvestamiseks saab ära kasutada praegusi tehnoloogilisi võimalusi (nt elektrooniline hääletamine).</i>
<i>Ambitsioon (Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa valitsuse avatumaks muutmisele, või aitab valitsusaparaati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)</i>		<i>Lubadus suurendab KOV teadlikkust kodanike soovide ja vajadustest ning loob võimaluse avatud diskussiooniks eri huvirühmade vahel.</i>
<i>Verstapost/etapp</i>	<i>Tegevuse algus</i>	<i>Lõpu tähtaeg</i>
<i>1. KOVides rakendavate näidete kokkukogumine</i>	<i>01.09.2016</i>	<i>31.12.2016</i>
<i>2. Teoreetilise kirjanduse analüüs</i>	<i>01.01.2017</i>	<i>31.07.2017</i>
<i>3. Õigusaktide analüüs</i>	<i>01.01.2017</i>	<i>31.07.2017</i>
<i>4. Juhendi koostamine</i>	<i>01.09.2017</i>	<i>31.12.2017</i>
<i>5. Kaasava eelarvestamise tutvustamine omavalitsustele</i>	<i>01.01.2018</i>	<i>31.03.2018</i>

3.2 Vabaihenduste rahastamise läbipaistvuse suurendamine	
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>	<i>01.07.2016–30.06.2018</i>
<i>Vastutav asutus</i>	<i>Siseministeerium (analüüsitegevused) Rahandusministeerium (rahastamisandmete avalikustamine)</i>
<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Osalevad asutused Valitsusvälised</i>
	<i>Rahandusministeerium/Siseministeerium, Kodanikuühiskonna Sihtkapital Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit</i>
Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem	<i>EMSLi variraport vabaihenduste rahastamise kohta tõi välja, et rahastamispraktikad on läbipaistvamad ja korrastatumad kui enne juhendmaterjali kasutuselevõtmist, kuid süsteemset muutust rahastamis põhimõtete järgimisel ei ole saavutatud. Puudub täpne ja järjepidev ülevaade riigieelarvest vabaihendustele suunatud vahendite ja nende mahtude kohta.</i>
Peamine eesmärk	<i>Muuta avaliku raha kasutamine läbipaistvamaks ja aidata otsustajatel/rahastajatel paremini suunata ressursse tasakaalustatult ning tõhusalt. Viia vabaihenduste rahastamise praktikad vastavusse vabaihenduste riigieelarvest rahastamise juhendmaterjali ja hea rahastamise põhimõtetega, et muuta avaliku raha kasutamine läbipaistvamaks ja tõhustada vabaihenduste panust valdkondade arengusse. Avalikustada vabaihenduste rahastamise andmed.</i>
Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)	<i>Vabaihenduste rahastamise läbipaistvuse suurendamiseks on vaja ühelt poolt ühtlustada rahastamispraktika ja teiselt poolt avalikustada rahastamist kirjeldavad andmed. Vabaihenduste rahastamise praktika ühtlustamiseks koostatakse teadmispõhine analüüsimetoodika rahastamis põhimõtete järgimise hindamiseks ja viiakse läbi esimene analüüs. (vastutab Siseministeerium) Rahastamisandmete avalikustamiseks jätkatakse keskest finantsarvestuse tarkvarast riigiasutuste kaudu vabaihendustele eraldatud vahendite kohta päringute tegemist ja analüüsi koostamiseks EMSLile saatmist. Lisaks koondatakse samalaadne info toetuste vahendajatelt, kelle vastavaid andmeid kesksüsteemis ei ole. EMSLi tehtud koondanalüüs avalikustatakse riigiraha rakenduses. (vastutab Rahandusministeerium)</i>
AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse	<i>Ressursikasutuse läbipaistvus</i>
Relevantsus <i>(kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks</i>	<i>Kõikidel osapooltel on kindlus, et vabaihenduste rahastamine on läbipaistev ja vabaihendustele suunatud rahalised vahendid aitavad ellu viia valdkonnapoliitika. Korrastatud andmed lubavad analüüsida muutusi rahastamispraktikas ja ka ressursikasutuse mõju. Suureneb nii vabaihenduste kui ka avaliku võimu vastutus riigieelarve vahendite kasutamisel. Kõikidel huvilistel on ligipääs informatsioonile, kes, kui palju ja mille eest riigieelarve kaudu raha saab.</i>
Ambitsioon <i>(Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa valitsuse</i>	<i>Lubadus aitab muuta avaliku raha kasutamise läbipaistvamaks, eesmärgipärasemaks ja tulemuslikumaks ning vabaihenduste tegevusvõimekuse suurenemist toetavaks.</i>

<i>avatumaks muutmisele, või aitab valitsusaparaati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)</i>	<i>Lubadus aitab muuta valitsusaparaati avatumaks ja raha eraldajatel/rahastamise üle otsustajatel on parem ülevaade kes, kui palju ja mis eesmärgil on toetust saanud.</i>	
Verstapost/etapp	Tegevuse algus	Lõpu tähtaeg
Vabaühenduste rahastamis põhimõtete analüüsitegevused (vastutab Siseministerium)		
<i>1. Vabaühenduste rahastamis põhimõtete analüüsi meetodika väljatöötamine</i>	<i>01.06.2016</i>	<i>30.06.2017</i>
<i>2. Esimene analüüs, mis hindab nii rahastamispraktikaid kui ka muutusi rahastamise dünaamikas, on meetodika alusel tehtud ja soovitud rakendatud.</i>	<i>01.07.2017</i>	<i>30.06.2018</i>
Vabaühenduste rahastamist kirjeldavate andmete kogumine, analüüsimine ja avalikustamine (vastutab Rahandusministerium)		
<i>1. 2015. a riigiasutuste kaudu kantud raha kohta on ülevaade EMSLile saadetud</i>	<i>01.01.2016</i>	<i>31.01.2016</i>
<i>2. EMSL analüüsib ja koostab ülevaate</i>	<i>01.02.2016</i>	<i>31.03.2016</i>
<i>3. Toetuste vahendajate kaudu 2015. a andmete koondamine ja edastamine EMSLile</i>	<i>01.03.2016</i>	<i>15.06.2016</i>
<i>4. EMSL koostab koondanalüüsi</i>	<i>16.06.2016</i>	<i>30.09.2016</i>
<i>5. Analüüsi tutvustamine ja avalikustamine riigiraha rakenduses</i>	<i>01.10.2016</i>	<i>31.10.2016</i>
<i>6. 2016. a riigiasutuste kaudu kantud raha kohta on ülevaade EMSLile saadetud</i>	<i>01.01.2017</i>	<i>31.01.2017</i>
<i>7. Toetuste vahendajate kaudu 2016. a andmete koondamine ja edastamine EMSLile</i>	<i>01.01.2017</i>	<i>31.01.2017</i>
<i>8. EMSL koostab koondanalüüsi</i>	<i>01.02.2017</i>	<i>31.03.2017</i>
<i>9. Analüüsi tutvustamine ja avalikustamine riigiraha rakenduses</i>	<i>01.04.2017</i>	<i>30.04.2017</i>

LUBADUS 4: SOTSIAALSETE JA IKT TEADMISTE-OSKUSTE ARENDAMINE INFOÜHISKONNA JA E-RIIGI VÕIMALUSI ARVESTADES

4.1 Osalusdemokraatia mõtestamine ja digipädevuste arendamine koolihariduses	
<i>Alguse ning lõpu kuupäevad</i>	<i>01.01.2016- 31.12.2019 (tegevustega on alustatud)</i>
<i>Vastutav asutus</i>	<i>Haridus- ja Teadusministeerium</i>
<i>Kaasatavad partnerid</i>	<i>Osalevad asutused</i>
	<i>Valitsusvälised</i>
<i>Hetkeolukorra kirjeldus või lubadusega lahendatav probleem</i>	<i>Avatud ja kaasav poliitika eeldab kõigi kodanike ja eriti noore põlvkonna sotsiaalsete ning IKT teadmiste ja oskuste arendamist infoühiskonna ja e-riigi võimalusi arvestades. Noortes IT-huvi äratamiseks on Vabariigi Valitsus ja ka Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) käivitanud mitmeid algatusi. Samas on seni vähest tähelepanu pälvinud noorte oskused kasutada e-riigi võimalusi oma kodanikuõiguste ja -kohustuste teostamiseks. Mitmed e-teenuste kasutajate ja noorte valimisea langetamise mõjude uuringud näitavad Eesti noorte passiivsust võrreldes teiste riikide noortega.</i>
<i>Peamine eesmärk</i>	<i>Kooliharidus toetab osalusdemokraatia mõtestamist nüüdisaegse avatud valitsemise kontekstis ning vajalike digipädevuste omandamist infoühiskonnas hakkamasaamiseks.</i>
<i>Lubaduse lühikirjeldus (max 140 tähemärki)</i>	<i>Sotsiaalainete ainekavade arendustöös 2016.-2018. aastal konsulteerib HTM vastavate huvirühmadega, sh kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Huvitatud osapooled, vabaihendused jne esitavad oma ettepanekud sotsiaalainete valdkonna õpieesmärkide ja õpitulemuste täiendamiseks/uuendamiseks kooskõlas õppekava üldosaga.</i>
<i>AVP võtmevaldkond, millega tegelemiseks lubadus antakse</i>	<i>Kodanikuühiskonna vabadusse panustamine läbi õppekavade arendustegevuse ning selle rakendamist toetava õppevara kättesaadavuse tagamise</i>
<i>Relevantsus (kirjeldage lühidalt, kuidas aitab lubadus kaasa AVP väärtuste edendamisele, milleks on: 1) ligipääs informatsioonile; 2) avalik vastutus; 3) kodanikuosalus; 4) innovatsioon ja tehnoloogia avatuse ja vastutuse edendamiseks</i>	<i>Avatud õppekavaarendus võimaldab huvirühmadel esile tõsta valdkonna jaoks vajalikke teemasid ning ootusi. Selliselt on osapooled vastutus ning ka ligipääs informatsioonile, millisel ning millistel alustel ja eesmärkidel toimub õppekavade arendamine. Kuna tegevuse eesmärk ongi ennekõike aktiivsete kodanike kujundamisele kaasaaitamine, siis on see AVP olemusest lähtuvalt väga suure väärtusega</i>
<i>Ambitsioon (Kirjeldage lühidalt planeeritud tulemusi ning seda, kas lubaduse täitmine aitab kaasa valitsuse avatumaks muutmisele, või aitab valitsusaparaati suurema avatuse kaudu paremaks muuta)</i>	<i>Tegevus aitab kaasa sellele, et tulevikus oleks kodanike poolt veelgi suurem nõudmine avatud valitsemise järele ning kodanikuaktiivsus Eesti kui e-riigi toimimisel oleks parem.</i>

Verstapost/etapp	Tegevuse algus	Lõpu tähtaeg
<i>1. Sotsiaalainete ainekavad on ajakohastatud 2019. aastaks ning õppimiseks ja õpetamiseks vajalik õppematerjal on kättesaadavaks tehtud digitaalse õppevara portaali e-Koolikott kaudu.</i>	01.07.2016	31.12.2019
<i>2. Õppekavade eelnõude kavandid on valmis.</i>	01.07.2016	30.06.2018
<i>3. Riikliku õppekava kohaselt peavad koolid nägema oma õppekavades ette õpilaste, muu hulgas digipädevuste, arendamist. Sihtasutus Innove nõustab koole nende õppekavade koostamisel.</i>	01.07.2016	30.06.2018

5. TEGEVUSKAVA ELLUVIIMINE

Partnerluse tegevuskava elluviimise koordineerijaks on eri osapooli kaasav koostööfoorum – AVP koordineeriv kogu, mille ülesanne on ka avatud partnerlusega seotud otsuste langetamine (nt tegevuskava tegevuste kohta) ning Eesti AVPs osalemise eesmärkide ja tegevuste laialdane kajastamine. Tegevuskava koostamisel osalenud pooled pidasid oluliseks ja vajalikuks AVPd laiemalt tutvustada. Tegevuskava raames on oluline mitte üksnes tegevuste elluviimine ja teavitustegevused nende raames, vaid ka partnerluse põhimõtete, väärtuste ja eesmärkide pidev ning igakülgne väljatoomine ja selgitamine.

Tegevuskava elluviimise analüüsimiseks koostatakse igal aastal tegevuskava täitmise raport ja 2-aastase rakendusperioodi jooksul koostatakse tegevuskava täitmise kohta ka sõltumatu (IRM) hinnang.